

LITERATURA

(ve de la pàgina anterior)

seva mirada", va afegir. Per Tree, l'humor és un recurs constant en els seus articles.

Fonalleras va exposar seguidament la seva experiència personal com a periodista de premsa, afirmant que la posició de l'articulista davant la realitat que vol narrar no és escollida, sinó que es defineix a mesura que es van fent més i més treballs periodístics. Utilitza la perplexitat i l'estupor com a motor dels relats, amb el trencament de l'expectativa. La seva actitud és *adàmica*, un concepte genuí que remet a l'Adam de l'Antic Testament que ho té tot per fer. Va assenyalar que la capacitat de sorprendre el lector és un recurs infal·libre per aconseguir un bon article o una bona crònica.

Els dos estats d'ànim que permeten a Empar Moliner fer uns bons articles, segons va explicar en la seva intervenció, són els que se li generen quan s'enfronta amb temes, persones o situacions "que m'emprenyin o que m'excitin". Tot i així defuig ser autobiogràfica, quan escriu intenta protegir-se sota la cuirassa d'un personatge, es serveix també de l'humor, i afirma que fer una simple crònica també és opinar.

Articulisme i política

Invitats també de luxe a la primera taula rodona de dissabte al matí. Moderada per Agustí Pons, hi van participar Francesc-Marc Álvaro, Antoni Puigverd i Marçal Sintès en substitució de Valentí Puig. El veterà Agustí Pons va reclamar, només començar, l'edició d'una antologia de periodistes autòctons i va presentar els ponents com tres professionals de l'articulisme polític, que entronquen amb la història del

D'esquerra a dreta, Anton Maria Espadaler, Màrius Serra, Toni Sala, Jordi Puntí, Ferran Toutain, Francesc Parcerisas, Empar Moliner, Matthew Tree i Josep Maria Fonalleras

periodisme català i que se senten hereus dels racionalistes i els escèptics, com Pla, Rovira i Virgili, Xammar i Xènius. "Han llegit Montaigne i no han llegit Quevedo", va afegir. La composició d'un articulista polític, segons la recepta de Pons, és "un 25% d'historiador, un 25% de polític, un 25% de psicòleg per captar el factor humà i un 25% de crític teatral".

Aquesta afirmació d'haver llegit Montaigne també va ser el punt d'arrencada de la intervenció del vilanoví Álvaro, seguida d'una contundent declaració de principis "no escric tot el que penso, però penso tot el que escric". Per Álvaro la seva idea sobre la columna d'opinió és que es tracte d'una reflexió amena sobre un fet nou de la realitat i, en concret sobre la columna d'opinió política, que s'esforça sempre en explicar què hi ha més enllà dels discurs i del fet.

(A les seves classes de la facultat de ciències de la informació, d'això en diu *imponderabilia*, argot propi que arrenca de l'imponderable de cada circumstància. Em ve ara al cap una crònica seva publicada fa uns mesos a *La Vanguardia*, sobre una convocatòria dels polítics catalans a la plaça de Sant Jaume per mostrar la seva adhesió o rebuig a no sé ben bé quina causa, en la qual el protagonista del relat era l'ombra que els personatges projectaven sobre l'asfalt). La seva tesi és que a partir del detall, de la *imponderabilia francescmarcalvariana*, es pot construir un bon article o una exquisida columna d'opinió.

Sintès, tot i la precipitació del relleu de Valentí Puig, va centrar molt encertadament la seva intervenció en els set pecats capitals de la premsa en aquests moments: la industrialització, que la sotmet a uns determinats interessos; l'academicisme, que afecta els comentaristes polítics que no trepitgen el carrer; l'excessiva proximitat amb els agents polítics i amb el poder que dulcifica les relacions; l'ideologisme inamovible passi el que passi; l'endogàmia del col·lectiu de columnistes d'opinió que acaben creient-se tot el que ells escriuen; la inèrcia que porta a seguir el ramat, a supeditar-se al corrent general i a caure en "l'espiral del silenci" i, finalment, ser víctima del parany que escriure i publicar sobre política respongui només a un plantejament comercial del sector editorial. (De pecats n'hi ha més, va afirmar Sintès, però per a ell aquests són els més rellevants).

"Tota paraula dita, genera la idea contrària". Aquesta cita de Goethe és una de les moltes que va utilitzar Puigverd al llarg de la seva interessant intervenció. També es va declarar fill de la tradició literària de Pla, tot i que la seva actitud personal davant el món sigui notablement més humil. Es mou en la franja d'intentar no ser partidista en els seus articles, sense negar els seus orígens catalanistes, antifranquistes i socialistes. Posa permanentment en qüestió les seves certeses i pretén no defallir en el seu combat contra el relativisme. El seu decàleg ètic com a professional l'emmarca

en un seguit de màximes que va llegir en públic, com una mena de declaració de principis. D'entre elles recordem aquella que diu "no hi ha res més espantós que la ignorància activa". Si li apliquéssim a Puigverd la fórmula percentual d'Agustí Pons explicada unes línies més amunt, caldria afegir-hi dos nous ingredients als quatre establerts: l'humanisme i la modèstia que traspua en tots els seus escrits i en les seves intervencions.

Màrius Serra, des del públic, va tenir l'habilitat de plantejar a la taula el desafiament de comentar sobre la marxa una enganxina que havia comprat feia una estona en una de les parades del mercat setmanal vilafranquí. La silueta de l'ase català, brindant amb una copa de fino amb una pota davantera, abraçat al toro de l'anunci bevent d'un porró català, va permetre als assistents gaudir d'una improvisada crònica política per part dels tres ponents. Oportú i divertit.

Quim Monzó sense Joan de Sagarra

La mala notícia, només va començar la quarta sessió, el dissabte abans de dinar, va ser l'absència obligada, per motius de salut, de Joan de Sagarra, l'interlocutor que havia de fer un tàndem amb Quim Monzó per parlar del que ells dos volguessin sobre el columnisme de premsa.

Quan es té l'oportunitat d'escollir l'experiència personal d'un escriptor com Monzó, el qual en aquests temps que corren és considerat com un dels articulistes més notables en català i castellà, t'adones que la cosa ja ve de lluny. Que no ha arribat on és d'avui per demà, sinó, com és habitual en aquest ofici, després d'una llarga trajectòria personal i professional.

Lector disciplinat des de petit, treballador de l'ofici a diversos mitjans sense haver pogut aprendre'l abans a la Universitat, consumidor habitual de la premsa nacional i internacional, viatger de cent aventures i bregat en mil cròniques i articles a diversos diaris i revistes, Monzó va saber il·lustrar els temes recurrents de l'articulisme peri-

odístic amb metàfores, reflexions, acudits, exemples, i també amb referències a altres columnistes -com el mateix Joan de Sagarra, al qual ja llegia de jove, Tom Wolfe, Baltasar Porcel i Josep Pla- i també a les seves pròpies experiències personals, que són una font inesgotable d'anècdotes molt il·lustratives del seu ofici.

L'èmfasi de Monzó sobre el repte que té constantment el periodista de fixar-se en allò que no es fixa ningú, per insignificant o irrellevant que sembli, i anar del que és aparentment intrascendent al que és rellevant, és una lliçó que s'aprèn immediatament quan llegeixes algun dels seus articles. (Recomano al lector el que publica Monzó al Magazine de *La Vanguardia* de diumenge 23 d'octubre).

Les referències crítiques de Monzó a Pla, tot i reconeixent-lo com un dels periodistes catalans més importants del segle XX, van propiciar una breu debat sobre les afirmacions que fa l'escriptor empordanès quan s'atreveix a generalitzar i a pontificar sobre tot, amb una certa impunitat. La intervenció, des del públic, d'Antoni Puigverd va permetre entendre alguna d'aquelles generalitzacions de Pla, en particular la que fa referència a les maneres de ser dels catalans, dels francesos, dels italians, dels alemanys o dels americans, contextualitzant-les en el moment històric en que es produïren i en allò que era habitual a l'època. En resum, i a jutjar pels comentaris dels assistents, molt encertada la tria dels personatges i del format d'aquesta intervenció i una certa recança per no haver pogut gaudir també de la presència de Joan de Sagarra.

Trenta línies cada dia

Quan en una taula rodona o un debat de qualsevol mena un dels participants ha d'estar reclamant, cada vegada que opina, que vol cenyir-se al guió o al tema del dia vol dir que hi algú que no ho està fent. Entre l'eloqüència subtil de Joan Barril i la veheència d'Isabel-Clara Simó, el tercer periodista de la taula rodona sobre el tema *Trenta línies cada dia*, Miquel Pairoli, es va esforçar a respectar estrictament les regles del joc. En aquests casos els focus han d'il·luminar al moderador, per poder observar-lo amb lupa.

Jordi Llavina és un escriptor jove i brillant. El vaig felicitar primer que ningú, aviat farà uns vint anys, amb motiu d'un text propi que va llegir en un acte institucional a l'Escola Intermunicipal de Sant Sadurní. El meu llarg discurs com alcalde no estava tan ben construït com el seu breu treball. Des de fa uns quants anys el segueixo a la premsa i l'escolto per ràdio sempre que puc, tot i que darrerament li he perdut el rastre radiofònic. Per tot això l'admiro i l'aprecio. Però el passat dissabte, Isabel-Clara Simó el va desbordar com a moderador del debat i en algun moment va semblar que s'havia deixat arrossegar per l'ímpetu d'aquesta escriptora.

(continua a la pàgina següent)

AJUNTAMENT D'OLÈRDOLA

ROSSEND MONTANÉ i FERRER

31 d'octubre de 1991
31 d'octubre de 2005

Catorzè aniversari de la mort en accident de l'alcalde d'Olèrdola.